

פרשת יתרו (תשפ"ב)

וישמע יתרו את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו (י"ח, א')

יש לדקדק דבתחילה אמר יתרו את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כלומר שבני ישראל הם עמו של משה, ואילו את עצמו לא ייחס בכלל עם כלל ישראל. ואחר שמשה סיפר ליתרו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים כתוב (י"ח, ט') ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל, וכבר לא קרא אותם עם של משה, רק בשם ישראל, וביטא בזה קרבה קצת לבני ישראל. ולבסוף (י"ח, י') אמר יתרו אשר הציל את העם מתחת יד מצרים, וקרא את בני ישראל בשם עם, וזה דרגא גדולה יותר, שקרובים הם להיות עמו וכמו שאמרה הגמרא בזבחים (קט"ז, א') שאחר ששמע את כל אשר עשה הקב"ה לישראל נתגייר יתרו. (נ.מ.)

ואתה תחזה (י"ח, כ"א)

ואתה תחזה בגימטריה בית ת"כ, רמז לבית שני שעמד לת"כ שנה. והכוונה בזה על פי דברי האור החיים הקדוש בפרשת דברים (א', ל"ז) דאם היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל ובונה בית המקדש לא היתה שליטה לשום אומה להחריבו, כי כל מעשי ידיו של משה רבינו נגנזו ולא שלטה בהם בריה כמבואר במסכת סוטה (ט', א'). אם כן, כשבני ישראל חטאו לא היה יכול הקב"ה לשפוך חמתו על עצים ואבנים משום שבית המקדש לא היה יכול להחרב, על כן סיבב הקב"ה כמה וכמה סיבות כדי לעכב כניסת משה רבינו לארץ ישראל. ומהו שיתרו אמר ואתה תחזה היה גם כן אחת מהסיבות, דאם היה משה רבינו עושה משפט בני ישראל בעצמו, ובודאי היה דין אמת לאמיתו היה נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כדאיתא במסכת שבת (י', א') ואז אם היה רוצה לכנוס לארץ ישראל לא היה יכול הקב"ה לעכבו, דשותף יכול לעשות כפי רצונו ואין חבירו יכול לעכבו, וממילא לא היה נחרב בית ראשון, והקב"ה לא היה יכול לשפוך חמתו על עצים ואבנים של בית ראשון ורק ח"ו על בני ישראל עצמם, וגם לא היה נבנה כלל בית שני. אך לפי שעשה משה כעצת יתרו, וסילק את עצמו מלהיות שופט על בני ישראל, לא היה לו דין שותף, והיה יכול הקב"ה לעכבו מלהכנס לארץ ישראל, וממילא לא נבנה בית המקדש על ידו, והיה יכול להחרב, וממילא נבנה אחר כך בית שני שעמד ת"כ שנה. ואולי זה כוונת רש"י שאמר שיתרו נקרא יתר על שם שהוסיף בתורה פרשת ואתה תחזה, ולכאורה למה לא אמר רש"י שהוסיף פרשת הדיינים או פרשת השופטים, דהלשון ואתה תחזה אינו אלא תנאי איך לקיים עצתו במינוי הדיינים והיה לרש"י לקרוא שם הפרשה על עיקר מהותו. אך לדברינו ניחא, דעיקר הכוונה העליונה מרומזת בגימטריה של ואתה תחזה, ועל כן קרא בשמה האמיתי. ואולי זה כוונת רש"י גם כן במה שכתב ואתה תחזה, ברוח הקודש, ולמה לא אמר בנבואה, הלא משה רבינו היה אב לנביאים, ורוח הקודש מדריגתה קטנה מנבואה. אבל לדברינו ניחא, דכל הכוונה והתכלית

אני לדודי

פרשת יתרו (תשפ"ב)

של ואתה תחזה היה למנוע משה רבינו מלכנוס לארץ ישראל, על כן הוכרח אז להשתמש ברוח הקודש דוקא ולא בנבואה, דהחילוק בין רוח הקודש לנבואה הוא דברוח הקודש רואין רק הדבר לבדו ולא התכלית הבאה כתוצאה מזה, וממילא כשהשתמש משה רבינו ברוח הקודש לא ראה שהתוצאה של ואתה תחזה הוא שלא יוכל להיכנס לארץ ישראל, וממילא הסכים לעצת יתרו. (בן לאשרי)

אני לדודי